

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«06» вересня 2023 року

№ 60/110-р/к
м. Київ

справа № 40/43-р-02-03-17

*Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу*

Приватне акціонерне товариство «ДТЕК Київські регіональні електромережі» (**«Інформація, доступ до якої обмежено»**; ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація, доступ до якої обмежено»**) (надалі – ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», Товариство, Відповідач) у період з січня 2016 року по грудень 2018 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», з часткою 100%, оскільки не мало жодного конкурента на цьому ринку.

ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» створювало перешкоди доступу ПП «Еру Трейдинг» та ТОВ «Енергум» на ринок постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом в межах Київської області шляхом відмови постачальникам електричної енергії за нерегульованим тарифом в укладені договорів про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» внаслідок вимагання документів, які не передбачені пунктом 5 Порядку доступу постачальників електричної енергії за нерегульованим тарифом до місцевих (локальних) електричних мереж.

За результатом розгляду справи № 40/43-р-02-03-17 такі дії ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», що є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та пунктом 7 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»

На ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» накладено штраф у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 40/43-р-02-03-17

про порушення ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» законодавства про захист економічної конкуренції та подання Другого відділу досліджень і розслідувань від 26.07.2023 № 60-03/165п з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Київським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – КОТВ АМКУ) відповідно до щоквартального плану-графіку проведення перевірок додержання законодавства про захист економічної конкуренції у 2017 році суб'єктами господарювання, затвердженого Головою Антимонопольного комітету України від 26.12.2016, відповідно до наказу голови Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 12.04.2017 № 2, на підставі статей 7, 12, 15, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Положення про порядок проведення перевірок додержання законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 25 грудня 2001 року №182-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 лютого 2002 року за №139/6427 (із змінами) у період з 12 квітня по 16 червня 2017 року проведено планову виїзну перевірку щодо дотримання ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» вимог законодавства України про захист економічної конкуренції за період 2016 року – I кварталу 2017 року (надалі – Перевірка).
- (2) Розпорядженням адміністративної колегії КОТВ АМКУ від 29.08.2017 № 43-р розпочато розгляд справи № 40/43-р-02-03-17 за ознаками вчинення ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 7 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку розподілу електричної енергії, а саме створення перешкод доступу постачальникам електричної енергії за нерегульованим тарифом (далі – ПНТ) на ринок постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.
- (3) Копію вказаного розпорядження про початок розгляду справи № 40/43-р-02-03-17 листом від 29.08.2017 № 02-03/2869 було направлено на адресу ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».
- (4) На виконання розпорядження Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (зі змінами) з 02 червня 2020 року найменування КОТВ АМКУ змінено на Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення).
- (5) Листом від 26.07.2023 № 60-02/3265 копію подання від 26.07.2023 № 60-03/165п про попередні висновки у справі № 40/43-р-02-03-17 було направлено на юридичну адресу ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі». Вручено ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» - 30.07.2023.

- (6) Листом від 07.08.2023 № 08/100/7481 (вх. Відділення від 08.08.2023 № 60-01/2672) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» надало до Відділення письмові пояснення по змісту подання.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (7) Відповідачем у справі є ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*; ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*).
- (8) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» є юридичною особою, діє відповідно до статуту, затвердженого протоколом річних загальних зборів акціонерів приватного акціонерного товариства «Київобленерго» від 21.08.2020 №1/2020 (надалі - Статут).
- (9) Товариство є юридичною особою за законодавством України, має самостійний баланс, печатку, штамп зі своїм найменуванням, фірмові бланки, розрахунковий та інші рахунки, в т. ч. і валютні рахунки в установах банків. Права і обов'язки юридичної особи Товариство набуває з дня його державної реєстрації.
- (10) Як вбачається із відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності Товариства за КВЕД є: *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (11) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» здійснювало діяльність з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) відповідно до ліцензії від 20.05.2013 серія АЕ № 194762, виданої на підставі рішення Національної комісії регулювання енергетики (далі – НКРЕ) від 16.05.2013 № 558 та діяльність з постачання електричної енергії за регульованим тарифом відповідно до ліцензії від 20.05.2013 серія АЕ № 194761, виданої на підставі рішення Національної комісії регулювання енергетики від 16.05.2013 № 558.
- (12) Тобто, ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (13) При цьому, необхідно зазначити, що ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» до кінця 2018 року надавало послуги з постачання (передачі) електричної енергії, проте з 1 січня 2019 року енергопослуги клієнтам в Україні надають дві різні компанії. **Оператор системи розподілу** – ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» та **компанія-постачальник**. Раніше функції з розподілу та постачання електроенергії були зосереджені в одній компанії – ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».
- (14) Оператор системи розподілу (ОСР) - ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» відповідає за якість і надійність електропостачання, керує системою розподілу, експлуатує та ремонтує лінії електропередач, підстанції та інші енергооб'єкти, здійснює під'єднання/від'єднання від системи розподілу (ліній), встановлює лічильники електроенергії й фіксує їхні показання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (15) Відділенням здійснено дослідження становища ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та з урахуванням пункту 2.2 Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (із змінами) (надалі – Методика) згідно із переліком дій, передбачених підпунктами 2.1.1-2.1.11 Методики, та встановлено наступне.

3.1 Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (16) У відповідності до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання, група суб'єктів господарювання, конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається, (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.
- (17) *Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».*
- (18) *Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.*
- (19) Конкретною послугою, яка надається Товариством, є послуги розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».
- (20) Інша господарська діяльність Товариства, крім надання вказаних послуг, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

3.2 Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище.

3.2.1 Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання.

- (21) Згідно з пунктом 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з

(товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (22) У відповідності до пункту 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (23) Послуги з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) не є взаємозамінними з будь-якими іншими послугами.
- (24) Отже, товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», є послуги з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).

3.2.2 *Перелік основних покупців (споживачів, користувачів).*

- (25) Пунктом 1.3. Методики визначено, що споживач - юридична чи фізична особа, яка здійснює діяльність з придбання та використання товарів, послуг, робіт на відповідному товарному (товарних) ринку (ринках).
- (26) Згідно з Правилами користування електричною енергією, затвердженими постановою НКРЕ від 31.07.1996 № 28 (у редакції постанови НКРЕ від 17.10.2005 № 910), зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 02.08.1996 за 417/1442, зі змінами (які діяли до 11.06.2018) споживач мав право укласти договір купівлі-продажу електричної енергії із будь-яким постачальником електричної енергії (далі – ПНТ) за умови відсутності заборгованості за електричну енергію перед іншим постачальником. Продаж електричної енергії споживачу постачальником електричної енергії за регульованим тарифом припинявся на строк дії договору про купівлю-продаж електричної енергії з ПНТ.
- (27) Отже, основними споживачами послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» протягом січня 2016 року по грудень 2018 року виступали постачальники електричної енергії за нерегульованим тарифом, які отримували зазначені послуги відповідно до укладених з ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» договорів, а також суб'єкти господарської діяльності та фізичні особи, що використовують енергію для власних потреб на підставі договору про її продаж та купівлю та оплачують послуги з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).

3.2.3 *Визначення товарних меж ринку*

- (28) Відповідно до пункту 1.3. Методики ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

- (29) У відповідності до пунктів 5.1 – 5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (30) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (31) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем, як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (32) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (33) Послуга з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не має еквівалентних товарів-замінників.
- (34) Відповідно до статті 1 Закону України «Про електроенергетику» у редакції, яка була чинною протягом періоду вчинення ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» дій, які є предметом розгляду справи:
- постачання електричної енергії – господарська діяльність, пов'язана з наданням електричної енергії споживачеві за допомогою технічних засобів передачі та розподілу електричної енергії на підставі договору;
 - розподіл електричної енергії – транспортування електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами на підставі договору;
 - місцева (локальна) електрична мережа – приєднана електрична мережа, призначена для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача.
- (35) Відтак, постачання електричної енергії суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам, що використовують енергію для власних потреб, є неможливим без одночасного надання послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).
- (36) За таких обставин послуга з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) за показниками

взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не має еквівалентних товарів-замінників. Про вказане також свідчать положення Закону України «Про природні монополії».

- (37) Відповідно до Закону України «Про природні монополії» природна монополія – це стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими 7 товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари.
- (38) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» до сфер діяльності суб'єктів природних монополій віднесено, зокрема, діяльність з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами).
- (39) Таким чином товарними межами ринку є надання послуги з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).

3.2.4 *Визначення територіальних (географічних) меж ринку*

- (40) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (41) Протягом періоду вчинення ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» дій, які є предметом розгляду справи, діяльність із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами), регулювалась зокрема, Умовами та Правилами здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, затвердженими постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України від 13.06.1996, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 26.07.1996 за № 408/1433, зі змінами і доповненнями (які діяли до 19.09.2017) (далі – Умови та Правила № 15).
- (42) Згідно з Умовами та Правилами № 15, суб'єкт підприємницької діяльності, який отримав ліцензію на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами (далі – ліцензіат), має право здійснювати діяльність із передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами (далі – ліцензована діяльність) лише на території здійснення ліцензованої діяльності.
- (43) Відповідно до пункту 1.4 Умов та Правил № 15, територією здійснення ліцензованої діяльності є територія адміністративно-територіальної одиниці, де розташовані місцеві (локальні) електричні мережі, що перебувають у власності ліцензіата, яку ліцензіат погоджує з центральним органом виконавчої влади, що здійснює управління в електроенергетиці. Територія здійснення ліцензованої

діяльності зазначається ліцензіатом в описі за формою, наведеною в додатку до Ліцензійних умов, і затверджується НКРЕ в установленому порядку. Якщо на території адміністративно-територіальної одиниці розташовані електричні мережі інших ліцензіатів, то територія здійснення ліцензованої діяльності кожного з цих ліцензіатів визначається відповідно до території розташування об'єктів електроенергетики, що перебувають у власності ліцензіата.

- (44) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» здійснювало діяльність з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) відповідно до ліцензії від 20.05.2013 серія АЕ № 194762, виданої на підставі рішення Національної комісії регулювання енергетики (далі – НКРЕ) від 16.05.2013 № 558.
- (45) Враховуючи викладене, територіальними (географічними) межами ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами), в межах яких ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» здійснює зазначену господарську діяльність, є територія Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».

3.2.5 *Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку.*

- (46) У відповідності до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (47) Часовими межами ринку визначено період з січня 2016 року (період коли ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» здійснювало діяльність на ринку на підставі та з урахуванням періоду здійснення планової виїзної перевірки) по грудень 2018 року (оскільки 01.01.2019 розпочалось реформування ринку електричної енергії, коли внаслідок законодавчих змін послуги з постачання та розподілу електричної енергії почали надавати два різних суб'єкта господарювання), тобто проміжок часу, протягом якого залишались незмінними структура ринку, співвідношення попиту та пропозицій на ньому.

3.2.6 *Визначення потенційних конкурентів*

- (48) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (49) Пунктом 1.3 Методики визначено, що **бар'єри вступу на ринок** – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (50) Згідно з пунктом 9.2 Методики **бар'єрами для вступу потенційних конкурентів** на відповідний ринок є обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю

ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

- (51) Бар'єрами вступу на ринок розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами є наявність:
- ліцензії - єдиного документу дозвільного характеру, який видається НКРЕКП і дає право на здійснення зазначеного в ньому певного виду підприємницької діяльності протягом встановленого строку;
 - місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності ліцензіата;
 - матеріально – технічної бази, технологій, які забезпечують можливість здійснення діяльності на даному ринку.
- (52) Нормативно-правові акти, що діють у сфері енергетики, виключають можливість здійснення підприємницької діяльності з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами на території здійснення ліцензованої діяльності іншого ліцензіата.
- (53) Зазначене свідчить про те, що бар'єрами вступу на ринок послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами є законодавчо встановлені обмеження та вимоги щодо принципів здійснення господарської діяльності з передачі електричної енергії (місцевими) локальними електричними мережами.
- (54) Відповідно до Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (55) Основними бар'єрами вступу на ринок послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії (місцевими) локальними електричними мережами) є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності об'єктів електроенергетики (електричних станцій, підстанцій, мереж, призначених для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача) та необхідністю отримання ліцензії на здійснення діяльності з передачі електричної енергії (місцевими) локальними електричними мережами.

3.2.7 Установлення монопольного (домінуючого) становища ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».

- (56) Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
 - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту

товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

- (57) Відповідно до Закону України «Про природні монополії» товарний ринок з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами перебуває у стані природної монополії, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (58) Потенційні конкуренти ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» відсутні, так як відсутні суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології та можливість здійснювати на зазначеному ринку діяльність.

- (59) Внаслідок обумовлення особливих прав електропередавальної організації при наданні послуги з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, наявна та потенційна конкуренція на зазначеному ринку відсутня. Відповідач в територіальних межах не має конкурентів на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, адже споживачі, електроустановки яких приєднані до мереж Акціонерного товариства не мають можливості отримувати електричну енергію від інших ліцензіатів.

- (60) У той же час, з огляду обмеження, встановлені пунктом 2.2 Умов та Правил здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, затвердженими постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України від 13.06.1996 № 15/1, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 08.08.1996 за № 433/1458, зі змінами і доповненнями (втратили чинність 31.08.2017) (далі – Умови та Правила № 15/1), потенційні конкуренти ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії (місцевими) локальними електричними мережами) на території Київської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у його власності, відсутні.

- (61) Враховуючи вимоги чинного законодавства, суб'єкти господарювання здійснюють господарську діяльність з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) в межах території, яка обмежена місцем провадження господарської діяльності – територією систем розподілу електричної енергії такого суб'єкта господарювання, та додатково обмежені межами охоронної зони об'єктів та ліній електричного розподілу від точок приєднання до систем передавання електричної енергії ДП «НЕК

«Укренерго», генеруючих потужностей до точок балансової належності кінцевого споживача чи іншого ліцензіата.

- (62) Таким чином, суб'єкти господарювання здійснюють діяльність з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) виключно в межах території, на якій розташовані його електричні мережі.
- (63) Відтак, ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» на території Київської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у його власності, є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послуги з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).
- (64) Таким чином, у розумінні положень абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за результатами господарської діяльності у період з січня 2016 року по грудень 2018 року, ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», з часткою 100%, оскільки не мало жодного конкурента на цьому ринку.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ.

4.1 НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (65) У період порушення ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» законодавства про захист економічної конкуренції відносини, пов'язані з передачею, розподілом, постачанням і використанням електричної енергії тощо регулювались: Законом України «Про електроенергетику» (чинний у певних положеннях), Законом України «Про ринок електричної енергії, Правилами користування електричною енергією, затвердженими постановою НКРЕ від 31.07.1996 № 28, (у редакції постанови НКРЕ від 17.10.2005 № 910), зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 02.08.1996 за 417/1442, зі змінами (які діяли до 11.06.2018) (далі – Правила), Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) від 14.03.2018 № 312 (чинні з 19.04.2018), Правилами здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом, затверджених постановою Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України від 12.08.1996 № 36, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 14.08.1996 за № 448/1473 (із змінами) (які діяли до 23.12.2016), Порядком доступу постачальників електричної енергії за нерегульованим тарифом до місцевих (локальних) електричних мереж (далі – Порядок доступу), затвердженим постановою НКРЕ від 29.10.2010 № 1421, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 18.11.2010 за № 1146/18441 (які діяли до 31.12.2018), Примірним договором на передачу електричної енергії місцевими (локальними)

електромережами схвалений постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України від 19.10.2005 № 934 (зі змінами) (далі – Примірний договір) у редакції, яка була чинною протягом періоду вчинення ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» дій, які є предметом розгляду справи.

- (66) Відповідно до статті 1 Закону України «Про електроенергетику» у редакції, яка була чинною протягом періоду вчинення ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» дій, які є предметом розгляду справи:
- постачання електричної енергії – господарська діяльність, пов'язана з наданням електричної енергії споживачеві за допомогою технічних засобів передачі та розподілу електричної енергії на підставі договору;
 - розподіл електричної енергії – транспортування електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами на підставі договору;
 - місцева (локальна) електрична мережа – приєднана електрична мережа, призначена для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача.

4.2 ОБСТАВИНИ СПРАВИ

- (67) Відповідно до статті 11 Закону України «Про електроенергетику» державне регулювання діяльності в електроенергетиці провадиться шляхом формування тарифної політики відповідно до законодавства, надання ліцензій на здійснення окремих видів діяльності в електроенергетиці, здійснення контролю за діяльністю суб'єктів електроенергетики та інших учасників ринку електричної енергії та встановлення відповідальності за порушення умов і правил здійснення ними діяльності в електроенергетиці та на ринку електричної енергії.
- (68) Згідно із статтею 12 Закону України «Про електроенергетику» до основних завдань Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, зокрема, віднесено видачу суб'єктам господарської діяльності ліцензій на здійснення діяльності з виробництва, передачі, розподілу, постачання електричної енергії.
- (69) Згідно із пунктом 5.9 Правил споживач має право укласти договір купівлі - продажу електричної енергії із будь - яким постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом за умов відсутності заборгованості за електричну енергію перед іншим постачальником.
- (70) Продаж електричної енергії споживачу постачальником електричної енергії за регульованим тарифом припиняється на строк дії договору про купівлю - продаж електричної енергії з постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом.
- (71) Порядок доступу постачальників електричної енергії за нерегульованим тарифом до місцевих (локальних) електричних мереж, який затверджено Постановою НКРЕ від 29.10.2010 № 1421 (далі - Порядок) встановлює механізм врегулювання взаємовідносин між постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом (далі – ПНТ) та електропередавальною організацією під час укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами.

- (72) Під час укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами між постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом та електропередавальною організацією сторони визначають його зміст на основі примірного договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами між постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом та електропередавальною організацією, форму якого встановлено Національною комісією регулювання електроенергетики України, та мають право за взаємною згодою змінювати окремі умови цього договору або доповнювати його зміст.
- (73) Постачальник електричної енергії за нерегульованим тарифом укладає один договір про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами з електропередавальною організацією, на території здійснення ліцензованої діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами якої постачальник електричної енергії за нерегульованим тарифом планує здійснювати ліцензовану діяльність з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом.
- (74) Відповідно до пункту 5 Порядку ПНТ має надати відповідній електропередавальній організації такі документи:
- заяву щодо укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами із зазначенням місцезнаходження та банківських реквізитів заявника;
 - довідку про наявність у постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом укладеного договору (укладених договорів) про купівлю-продаж електричної енергії із споживачем (споживачами), у тому числі з відкладальною обставиною, та/або довідку про наявність у постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом власних об'єктів споживання електричної енергії на території здійснення ліцензованої діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами електропередавальної організації;
 - копію ліцензії на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом;
 - копію ліцензії на право здійснення підприємницької діяльності з виробництва електричної енергії (у разі передачі електричної енергії власного виробництва, крім випадків, коли відповідно до законодавства України суб'єктам господарювання дозволяється здійснювати діяльність з виробництва електричної енергії без ліцензії);
 - копію належним чином оформленої довіреності на право укладати договори особі, яка уповноважена підписувати договори.
- (75) Згідно з пунктом 6 Порядку, при укладенні договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами відповідна електропередавальна організація не має права вимагати від постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом документи, які не передбачені пунктом 5 цього Порядку. Отже, даний перелік документів є вичерпним.
- (76) Відповідно до пункту 7 Порядку, упродовж п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання від постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом усіх документів, передбачених пунктом 5 цього Порядку, відповідна електропередавальна організація має надати постачальнику електричної енергії за

нерегульованим тарифом два примірники підписаного та скріпленого печаткою (за наявності) договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами.

- (77) У разі надання постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом не всіх документів, передбачених пунктом 5 цього Порядку, заява постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом не розглядається, про що відповідна електропередавальна організація впродовж трьох робочих днів повідомляє заявника у письмовій формі.
- (78) Пунктом 12 Порядку визначаються дії постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом, у разі укладення договору електропередавальною організацією на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами постачальник електричної енергії за нерегульованим тарифом подає за шість робочих днів до 19 числа (включно) місяця, що передує розрахунковому, електропередавальній організації на погодження: повідомлення на заявлений обсяг купівлі електричної енергії постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом на Оптовому ринку електричної енергії України та додатки до нього, повідомлення на заявлений обсяг власного виробництва електричної енергії, довідки про стан обліку електроенергії у споживачів або постачальника (далі - повідомлення та довідки).
- (79) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» є єдиною організацією, яке може надавати послуги з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».
- (80) На ринку постачання електричної енергії на території Київської області ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» діє як постачальник електричної енергії за регульованим тарифом та як надавач послуги з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами на території Київської області; - інші суб'єкти як постачальники електричної енергії за нерегульованим тарифом.
- (81) При цьому, для ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» може бути недоцільним допускати постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом, оскільки за умови входу ПНТ на ринок постачання електричної енергії ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» може втратити частину споживачів.
- (82) Отже, постачальники електричної енергії за нерегульованим тарифом, будучи залежними від ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» стосовно вступу на ринок (обов'язкове укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами), одночасно є його прямими конкурентами на ринку постачання електричної енергії.
- (83) Таким чином, договір про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами між постачальником електричної енергії за

нерегульованим тарифом та електропередавальною організацією є одним з основних бар'єрів доступу на зазначений ринок.

- (84) Відділенням було встановлено, що протягом 2016 року – I кварталу 2017 року ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» відмовлено деяким ПНТ в укладенні договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами без обґрунтованих на те підстав, передбачених Порядком, в результаті чого такі ПНТ не змогли отримати доступ на відповідний ринок.
- (85) ПП «Еру Трейдинг» звернулось до ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» з заявою від 29.12.2016 № 1/03-2375 (вх. Товариства від 29.12.2016 № 12586) щодо укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та додало до заяви такі документи:
- довідку про наявність у постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом укладеного договору (укладених договорів) про купівлю-продаж електричної енергії із споживачем;
 - належним чином засвідчену копію ліцензії від 16.02.2015 серії АЕ № 575919 на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом;
 - належним чином засвідчену копію довіреності на право укладати договори особі, яка уповноважена підписувати договори.
- (86) Листом від 03.01.2017 № 20-1-1 ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» повідомило ПП «Еру Трейдинг», що пунктом 5 Порядку визначено перелік документів, які повинен надати Товариству ПНТ (у даному випадку ПП «Еру Трейдинг»), для укладення договору на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі». Оскільки кінцевий споживач ТОВ «АЛДОЛАТ» не звертався до ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» із письмовим повідомленням щодо внесення змін до договору про постачання по причині укладення договору купівлі-продажу з ПП «Еру Трейдинг», Товариство запропонувало надати копії першої та останньої сторінки договору купівлі-продажу електричної енергії між ТОВ «АЛДОЛАТ» та ПП «Еру Трейдинг».
- (87) Листом від 20.02.2017 № 1/03-2528 ПП «Еру Трейдинг» у відповідь на зазначений лист ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» додатково надало копії першої та останньої сторінки договору купівлі-продажу електричної енергії між ТОВ «АЛДОЛАТ» та ПП «Еру Трейдинг» та документи, що були надані попереднім листом.
- (88) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» листом від 22.02.2017 № 20-1-187 залишило без розгляду і повернуло наданий ПП «Еру Трейдинг» пакет документів, оскільки копія довіреності на право укладати договори особі, яка уповноважена підписувати договори не була чинна станом на 22.02.2017 (довіреність від 31.12.2015 № 1/01-1610-Д дійсна до 31.01.2017 включно).
- (89) Листом від 27.02.2017 № 1/03-2551 ПП «Еру Трейдинг» надало ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» копію належним чином засвідченої актуальної довіреності на право укладати договори особі, яка уповноважена підписувати договори та пакет документів, який подавався раніше.

- (90) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» листом від 06.03.2017 № 20-1-253 вимагало ПП «Еру Трейдинг» підтвердити чинність договору купівлі-продажу електричної енергії між ТОВ «АЛДОЛАТ» та ПП «Еру Трейдинг» станом на 06.03.2017, оскільки така інформація відсутня у наданій ПП «Еру Трейдинг» Товариству копії цього договору. Також додатково ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» запитало копію свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи.
- (91) Окрім цього, інший суб'єкт господарювання ТОВ «Енергум» також звернулось до ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» з заявою про укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами від 09.09.2016 № 59 та надало наступні документи:
- довідка про наявність укладеного договору про купівлю-продаж електричної енергії зі споживачем (ПАТ «Київхліб»);
 - довідка про стан розрахункових засобів обліку електричної енергії у споживача;
 - копія свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи;
 - виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;
 - копія ліцензії НКРЕ на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії;
 - реквізити ТОВ «Енергум».
- (92) Листом від 26.09.2016 № 20-1-917 ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» повідомило ТОВ «Енергум», що не вбачає підстав для укладення з ТОВ «Енергум» договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, відповідно до якого ТОВ «Енергум» буде постачати електричну енергію за нерегульованим тарифом ПАТ «Київхліб» електричними мережами Товариства та повернув надані документи у зв'язку з тим, що станом на 26.09.2016 автоматизована система комерційного обліку електричної енергії (АСКОЕ) ПАТ «Київхліб» по об'єкту, на який ТОВ «Енергум» планує здійснювати постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом, не здавалось у промислову експлуатацію.
- (93) Окремо Товариство зазначило, що інформація по наданій ТОВ «Енергум» довідці про стан обліку електроенергії у споживача не відповідає умовам договору про постачання електричної енергії, укладеного між Товариством та ПАТ «Київхліб».
- (94) Також ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» зазначило, що серед документів ТОВ «Енергум», перелік яких наведено у заяві, відсутня копія свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи.
- (95) Повторно ТОВ «Енергум» звернулось до Товариства з заявою про укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами від 02.03.2017 № 2/03 та надало такі документи:
- довідка про наявність укладеного договору про купівлю-продаж електричної енергії зі споживачем (ПАТ «Київхліб»);
 - виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;
 - копія ліцензії НКРЕ на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії;
 - реквізити ТОВ «Енергум»;

- акт впровадження промислової експлуатації АСКОВЕ ПАТ «Київхліб» від 20.03.2017 № ПЕ/224.

- (96) Листом від 14.03.2017 № 20-1-289 ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» повідомило ТОВ «Енергум», що оскільки не надано довіреність на право укладати договори особі, яка уповноважена підписувати договори, заяву залишено без розгляду і Товариство повернуло ТОВ «Енергум» пакет наданих документів.
- (97) Встреті ТОВ «Енергум» звернулось до Товариства з заявою про укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами від 27.03.2017 № 27/03 та надало такі документи:
- довідка про наявність укладеного договору про купівлю-продаж електричної енергії зі споживачем (ПАТ «Київхліб»);
 - виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;
 - копія ліцензії НКРЕ на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії;
 - реквізити ТОВ «Енергум»;
 - довіреність на право укладати договори особі, яка уповноважена укладати договори.
- (98) Листом від 06.04.2017 № 20-1-419 ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» повідомило ТОВ «Енергум», що оскільки споживач ПАТ «Київхліб» не звертався до ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» з письмовим повідомленням щодо внесення змін до договору про постачання електричної енергії по причині укладення договору купівлі-продажу від 29.06.2016 № К-05/16 з ТОВ «Енергум», останньому необхідно надати копію даного договору, підтвердивши його чинність у 2017 році.
- (99) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» під час Перевірки надало Відділенню інформацію щодо підстав відмови постачальникам електричної енергії за нерегульованим тарифом в укладенні договору на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та повідомило, зокрема, наступне.
- (100) Відповідно до Порядку, договір про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами укладається у разі наявності у постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом укладеного хоча б із одним споживачем договору про купівлю-продаж електричної енергії або наявності у постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом власних об'єктів споживання електричної енергії на території здійснення ліцензованої діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами електропередавальної організації.
- (101) Згідно з пунктом 7 Порядку, у разі надання постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом не всіх документів, передбачених [пунктом 5](#) цього Порядку, заява постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом не розглядається, про що відповідна електропередавальна організація впродовж трьох робочих днів повідомляє заявника у письмовій формі.

- (102) Отже, підставою для відмови постачальникам електричної енергії за нерегульованим тарифом в укладенні договору на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами є ненадання ПНТ усього необхідного пакету документів, передбачених пунктом 5 Порядку.
- (103) Слід зауважити, що відповідно до пункту 6 Порядку, при укладенні договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами відповідна електропередавальна організація не має права вимагати від постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом документи, які не передбачені [пунктом 5](#) Порядку.
- (104) Так, на лист Відділення від 11.10.2021 № 60-01/7593, НКРЕКП, листом від 17.11.2021 № 13258/14.1.1/7-21 (вх. від 24.11.2011 № 60-01/5638) надала копію Акту планової виїзної перевірки дотримання умов та правил здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом та умов та правил здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами від 23.08.2017 № 138, в якому зазначило наступне: *«Вимога Товариства щодо надання копії першої та останньої сторінки Договору купівлі-продажу електричної енергії між ПП «Еру Трейдінг» та ТОВ «Алдолат», що не визначені Порядком доступу – є необґрунтованою. НКРЕКП листом від 20.12.2016 надало додаткові роз'яснення Товариству щодо аналогічного питання, у тому числі, щодо переліку документів, необхідних для укладення Договору на передачу та підстав електропередавальної організації для відмови в укладення Договору на передачу із ПНТ. Також, вимога Товариства щодо надання копії першої та останньої сторінки Договору купівлі-продажу електричної енергії між ТОВ «Енергум» та ПАТ «Київхліб», що не визначені Порядком доступу – є необґрунтованою.*
Вищезазначені дії ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» є порушенням пункту 2.7 глави 2 Ліцензійних умов з передачі електроенергії, затверджених постановою НКРЕ від 13.06.96 № 15, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.07.96 за № 408/1433, яким встановлено, що ліцензіат не повинен надавати переваги будь-яким енергопостачальникам (крім передбачених випадків, коли така сама перевага або привілеї надаються всім енергопостачальникам) чи безпідставно протидіяти суб'єкту підприємницької діяльності займатись ліцензованою діяльністю з постачання електричної енергії та пункту 2.10 глави 2 Ліцензійних умов з передачі електроенергії, яким встановлено, що ліцензіат у жодній формі не повинен зловживати монопольним становищем, як це визначено в Законі України «Про захист економічної конкуренції» та інших актах законодавства, зокрема нормативно-правових актах Антимонопольного комітету України та НКРЕКП» (мова оригіналу).
- (105) З огляду на вищезазначене, за результатом аналізу відмов ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», Відділенням встановлено, що Товариство під час розгляду заяв ПНТ про укладення договорів на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами висувало додаткові умови, зокрема, вимагало надати документи, які не передбачені пунктом 5 Порядку.
- (106) На вимогу Відділення від 12.07.2021 № 60-02/5192, ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» листом від 29.07.2021 № 08/100/11928 (вх. від 30.07.2021 № 60-01/1313кі) зазначило, *«Інформація, доступ до якої обмежено».*

- (107) У зв'язку з початком дії нового ринку електричної енергії згідно із Законом України «Про ринок електричної енергії» постановою НКРЕКП від 04.12.2018 № 1597 було внесено зміни до постанови НКРЕКП від 23.08.2018 № 894 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України, Національної комісії регулювання електроенергетики України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», зокрема, щодо втрати чинності Порядку доступу постачальників електричної енергії за нерегульованим тарифом до місцевих (локальних) електричних мереж» (зі змінами) затвердженого постановою НКРЕКП від 29.10.2010 № 1421.
- (108) Враховуючи наведене, у зв'язку з скасуванням Порядку, укладення договорів про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами чинним законодавством наразі не передбачено.
- (109) Тобто, у зв'язку з початком дії нового ринку електричної енергії згідно із Законом України «Про ринок електричної енергії» та внесенням змін до деяких нормативно-правових актів, порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» припинено.

5. Правова кваліфікація дій відповідача

- (110) З аналізу вищенаведеного, враховуючи вимоги Порядку Відділенням було встановлено, що ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» створило перешкоди ПП «ЕРУ Трейдінг» та ТОВ «Енергум» у здійсненні ними функцій постачальника електричної енергії, оскільки вимога Товариства щодо надання копії першої та останньої сторінки Договору купівлі-продажу електричної енергії між ПП «Еру Трейдінг» та ТОВ «Алдолат», та між ТОВ «Енергум» та ПАТ «Київхліб», не визначена Порядком та є необґрунтованою.
- (111) За умов існування конкуренції на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами на території здійснення ліцензованої діяльності в територіальних межах Київської області, постачальники електричної енергії за нерегульованим тарифом мали б змогу відмовитись від послуг ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» та звернутись до інших суб'єктів господарювання з метою отримання послуги з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).
- (112) Однак, ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» був єдиним суб'єктом господарювання на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», договірних відносин з яким ПП «Еру Трейдінг» та ТОВ «Енергум» неможливо було уникнути. При цьому, дії ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» завдали шкоди інтересам споживачів електричної енергії через відсутність альтернативних джерел

отримання послуг з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами.

- (113) З метою захисту власних інтересів на ринку постачання електричної енергії, ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», зловживаючи монопольним (домінуючим) становищем на ринку з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, створювало перешкоди доступу постачальників електричної енергії на ринок постачання електричної енергії шляхом встановлення дискримінаційних умов придбання послуг з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами в межах здійснення ліцензованої діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».
- (114) Крім того, такі дії ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» позбавили суб'єктів господарювання (споживачів електричної енергії) права вільного вибору постачальника електричної енергії на конкурентних засадах, як це передбачено чинним законодавством.
- (115) За умов існування конкуренції на цьому ринку, ПП «Еру Трейдинг» та ТОВ «Енергум» мали б змогу відмовитись від послуг ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» та звернутись до інших суб'єктів господарювання з метою отримання послуги з передачі електричної енергії місцевим (локальними) електричними мережами.
- (116) Відповідно до статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (117) Згідно з пунктом 7 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається створення перешкод доступу на ринок (виходу з ринку) чи усунення з ринку продавців, покупців, інших суб'єктів господарювання.
- (118) *Таким чином, дії ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», які полягали у створенні перешкод доступу ПП «Еру Трейдинг» та ТОВ «Енергум» на ринок постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом в межах Київської області шляхом відмови постачальникам електричної енергії за нерегульованим тарифом в укладені договорів про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» внаслідок вимагання документів, які не передбачені пунктом 5 Порядку доступу постачальників електричної енергії за нерегульованим тарифом до місцевих (локальних) електричних мереж, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та пунктом 7 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності*

або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».

- (119) При цьому, необхідно зазначити, що у зв'язку з початком дії нового ринку електричної енергії згідно із Законом України «Про ринок електричної енергії» та внесенням змін до деяких нормативно-правових актів, порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» припинено.
- (120) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

6. Заперечення відповідача та їх спростування

- (121) Листом від 07.08.2023 № 08/100/7481 (вх. Відділення від 08.08.2023 № 60-01/2672) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» надало до Відділення письмові пояснення по змісту подання.

- (122) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» надало до Відділення, зокрема, наступні письмові пояснення по змісту подання:

- з 01.01.2019 у зв'язку з реформуванням ринку електричної енергії, договори про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами не укладаються, а Порядок доступу постачальників електричної енергії за нерегульованим тарифом до місцевих (локальних) електричних мереж, затверджений постановою НКРЕ від 29.10.2010 № 1421, втратив чинність 01.01.2019. Постачання електричної енергії споживачам з 1 січня 2019 року здійснюється відповідними електропостачальниками, які отримали відповідну ліцензію, за вільними цінами. Таким чином, на думку Товариства, питання взаємовідносин з ПНТ в контексті захисту конкуренції є неможливим та неактуальним, у зв'язку з докорінним реформуванням ринку електричної енергії в 2019 році.

Разом з тим, оскільки Відділенням під час дослідження становища ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» часовими межами ринку було визначено період з січня 2016 року (період коли ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» здійснювало діяльність на ринку на підставі та з урахуванням періоду здійснення планової виїзної перевірки) по грудень 2018 року (оскільки 01.01.2019 розпочалось реформування ринку електричної енергії, коли внаслідок законодавчих змін послуги з постачання та розподілу електричної енергії почали надавати два різних суб'єкта господарювання), тобто проміжок часу, протягом якого залишались незмінними структура ринку, співвідношення попиту та пропозицій на ньому, зазначені пояснення Товариства не можуть бути взяті до уваги, оскільки не змінювались події, встановлені у ході розгляду справи та відповідні висновки щодо наявності порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».

- Товариство отримало рекомендації Відділення від 29.08.2017 № 14-рк щодо необхідності здійснити заходи щодо припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом приведення Карти процесу № КП 03 06/260 «Укладення договору на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами ПАТ «Київобленерго» у відповідність до чинного законодавства у сфері енергетики». Дані рекомендації були виконані в повному обсязі вчасно, про що було повідомлено Відділення листом від 28.09.2017 № 08/200/7585 (вх. Відділення від 29.09.2017 № 01-11/2706), тому Товариство просить закрити провадження у справі № 40/43-р-02-03-17 враховуючи частину третю статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», якою передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Зазначена обставина не може бути взята до уваги, оскільки рекомендації Відділення від 29.08.2017 № 14-рк щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції були наданні ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», як окремий процесуальний документ, який не стосується провадження у справі № 40/43-р-02-03-17.

При цьому, застосування частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» можливе лише у тому випадку, коли рекомендації Відділення надаються, зокрема, суб'єктам господарювання у ході розгляду справи, розпочатої за ознаками вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, як процесуальна дія у ході провадження у справі.

- ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» просить врахувати ситуацію, що склалась на даний час у Товаристві, яка напряму пов'язана з військовою агресією російської федерації проти України, тимчасовою окупацією та проведенню активних бойових дій на території ліцензованої діяльності Товариства.

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, за підрахунками Товариства було пошкоджено ***«Інформація, доступ до якої обмежено»***.

Зросла потреба Товариства в коштах на відновлення мереж, що були зруйновані через обстріли та бойові дії. Товариство вимушено було спрямувати всі кошти на виконання ремонтів, щоб забезпечити мешканців Київської області світлом.

- (123) Зазначені пояснення були взяті до уваги, проте не спростовують факт вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».

7. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення у справі

- (124) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться, а запереченнями та поясненнями Відповідача не спростовується висновок адміністративної колегії Відділення про те, що дії ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», які полягали у створенні перешкод доступу ПП «Еру Трейдинг» та ТОВ «Енергум» на ринок постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом в межах Київської області шляхом відмови постачальникам електричної енергії за

нерегульованим тарифом в укладені договорів про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» внаслідок вимагання документів, які не передбачені пунктом 5 Порядку доступу постачальників електричної енергії за нерегульованим тарифом до місцевих (локальних) електричних мереж, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та пунктом 7 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».

- (125) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

8. Визначення відповідальності Відповідача

- (126) Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього закону, тягне за собою накладення штрафу у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (127) Відповідно до звіту про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» за 2022 рік становить ***«Інформація, доступ до якої обмежено»*** грн (***«Інформація, доступ до якої обмежено»***).
- (128) При визначенні розміру штрафу було враховано наступне:
- порушення законодавства про захист економічної конкуренції ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі» вчинено не вперше (рішення адміністративної колегії Відділення від 24.04.2014 № 9;
 - порушення припинено.

У зв'язку з наведеним, керуючись статтями 7 та 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України від 30 березня 2001 року за № 291/5482 (із змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (зі змінами), адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що приватне акціонерне товариство «ДТЕК Київські регіональні електромережі» (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*; ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) у період з січня 2016 року по грудень 2018 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», з часткою 100%, оскільки не мало жодного конкурента на цьому ринку.

2. Визнати дії приватного акціонерного товариства «ДТЕК Київські регіональні електромережі» (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*; ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*), які полягали у створенні перешкод доступу ПП «Еру Трейдінг» та ТОВ «Енергум» на ринок постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом внаслідок вимагання документів для укладення договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електромережами ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», які не передбаченні законодавством, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та пунктом 7 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах місць провадження господарської діяльності, а саме, на території Київської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі», що могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, вказане в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на приватне акціонерне товариство «ДТЕК Київські регіональні електромережі» штраф у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно з частиною восьмою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова адміністративної колегії –
голова Відділення

О. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ